

Fri men inte ansvarlös

Rebecca Ahlberg

Rebecca Ahlberg

Examensarbete för bildkonstnär; YH-examen
Utbildningen för bildkonst
Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad 2015

Degree Thesis for Fine Art, Bachelor of Fine Art
Degree Programme in Fine Art
Novia University of Applied Sciences, Jakobstad, Finland, 2015

Handledare/Supervisors: Albert Braun, Göran Torrkulla
Bedömare/Examinators: Jaana Erkkilä, Juha-Heikki Tihinen

YRKESHÖGSKOLAN
NOVIA

Yrkeshögskolan Novia
Utbildningen för bildkonst
Köpmansgatan 10
68600 Jakobstad, Finland

www.bildkonst.fi

Fri men inte ansvarslös

om konstnärens uppgift

Jag vill att konsten skall vara något man får njuta av, som fungerar lite som en bankomat för energi. Om man ser konst som gör en glad och som piggar upp en blir det lättare att tampas med den stress och de problem och dåliga nyheter som ofta fyller vår vardag. Under mitt arbete har jag lärt mig att släppa loss mig själv och bara låta det jag tycker känns roligt och intressant flöda ut på duken. Om jag som konstnär njuter av mitt skapande finns det en chans att betraktaren uppfattar det och även själv kan njuta av måleriet. För jag tycker det är därför konsten finns till, för att strida mot allt världens kaos, inte bidra till att förvärra det, utan istället tala till våra själar för att skapa harmoni.

I wish for art to be something enjoyable, something that may work sort of like an ATM for energy. If one sees art which makes one happy and revitalized, it becomes easier to deal with the stress, problems and bad news that often fills our everyday life. During my work I have learned to let loose and just let whatever I find fun and interesting flow out on the canvas. If I as an artist enjoy my creating, there is a chance that the viewer notices and thus enjoys it themselves. I find that to be the reason for art, to combat the chaos of the world rather than exacerbate it, and to instead speak to our spirits to create harmony.

Ämnet	8
Konstnärens uppgift enligt Kandinskij och Gullichsen	10
Processen – hur framskred mitt arbete	14
Bakgrunden till mitt målade	14
Koncept och tankar kring konceptet	16
Det praktiska arbetet	18
Diskussion	24
Källförteckning	24

Ämnet

Det jag vill ta fasta på med detta arbete är konstens uppgift, och en personlig synpunkt på detta; vad anser jag vara konstens uppgift?

Hösten 2014 satt jag tillsammans med min kusin på posthusets trappa i Helsingfors och åt mellanmål, med utsikt över Kiasma. Att titta på nutidskonstmuséet gjorde mig snabbt illa till mods, inte mycket, men i bakhuvudet någonstans uppstod en betungande känsla. Det var också en välbekant känsla, eftersom den uppstår varje gång jag ser Kiasma, eller något annat nutidskonstcentrum. Jag får den känslan i de flesta utställningssammanhang. Det slog mig samtidigt varför. Det är helt enkelt så att nästan varje gång jag kommer i kontakt med nutidskonst känner jag mig som en dålig människa. Varje gång jag gått in på Kiasma har jag haft dålig självkänsla då jag kommit ut därifrån.

Personligen tycker jag, att då jag besöker en utställning vill jag inte bli påmind om samma saker som jag blir påmind om på alla andra ställen i livet, på TV, i tidningen, på sociala medier. Jag, och förmodligen alla andra, vet hur illa det ligger till i världen, vi blir dränkta i information om det, vi kan inte undgå att veta. Konsten är ett unikt medium och lämpar sig bra för att berätta och väcka intresse, men att konsten också för fram samma saker som alla andra medier känns onödigt. Jag upplever ibland att konst idag bara finns för att konstnären själv ska få protestera mot det ena eller det andra och för att provocera. Att konsten ska komma inifrån och att man kan njuta av skapandet är inte viktigt på dagens konstscen. Konstnären visar med sina verk på alla fel, men inga goda sidor. Eller också används konsten som en ursäkt för att få göra något så kontroversiellt och äckligt man kan.

Jag tycker att konsten ska få ha till uppgift att enbart vara estetisk, vara vacker och att åskådaren ska kunna få se den och känna sig glad, om än bara för en liten stund. Naturligtvis ska man inte blunda för världens alla hemskheter, det löser ingenting, men om man kommer in på en utställning och ser verk som tilltalar en på ett positivt plan kan man gå ut och orka med världen en liten stund till. Är det inte lättare att ta emot den gråa och ibland mörka verkligheten om man själv är lätt till sinnes? Vi behöver inte fly världen och låtsas att allt är bra, men någon gång måste man få släppa alla hemskheter och ta till sig något lättsamt en liten stund.

Ofta, nästan alltid, när jag pratar om konst med bekanta som står utanför den professionella konstvärlden menar de att de inte är förtjusta i nutidens konst. "Konst skall vara vackert" och "modern konst ger mig kväljningar" är saker som jag inte hört bara en gång. Det är till dessa människor konsten riktas. Jag har aldrig hört någon av dem säga "jag gillade den konstnärens samhällskritik" eller något sådant. Det är nog mest den som är insatt i konsten som på något plan kan uppskatta all den aggressiva och provocerande, ofta oestetiska konst som ställs ut idag på våra nutidskonstmuseer. De medmänniskor jag pratat med vill se vacker konst, men de upplever att det är sällan de hittar det i dagens utbud.

Med vacker och estetisk konst menar jag inte nödvändigtvis vackra motiv, som fina landskap eller lyckliga människor; utan konst som har färger eller former som ger trevliga känslor som glädje och nöjdhet, eller väcker ett intresse. En avsaknad av de tunga teman som strömmar emot en på Facebook-flödet eller på nyheterna. En känsla av

att man får le och slappna av ett par sekunder. Enligt Bibelns gyllene regel: "Därför, allt vad ni vill att människorna skall göra er, det skall ni också göra dem..." (Matt 7:12), har jag alltså valt att måla sådan konst. Det är en uppgift som är stor nog.

Konstnärens uppgift enligt Kandinskij och Gullichsen

Den sjunde januari 2015 frågade jag konstnären Alvar Gullichsen vad han tycker att konsten har för uppgift. Han började med att hänvisa till en artikel han läst på www.brainpickings.org som heter "Kandinsky on the Spiritual Element in Art and the Three Responsibilities of Artists", skriven av Maria Popova.

Denna artikel handlar om den ryska konstnären och konsteoretikern Vasilij Kandinskij syn på konstens och konstnärens uppgift och ansvar enligt hans bok "Om det Andliga i Konsten" från år 1912.

Kandinskij anser att konstens allmänna uppgift är att harmonisera och vara ett vaccin mot de materialistiska normerna som råder i vårt samhälle. Ett konstverk innehåller budskap och erfarenheter

från ett helt liv, men betraktaren bryter ner verket i beståndsdelarna skicklighetsgrad och teknik. Konsten är inte en handelsvara, och Kandinskij varnar för konst för konstens skull; sådan konst som förstås av alla, men som är gjord med syfte att tilltala och samla beröm och uppskattning. Det är inte äkta konst, och den ger inget till åskådaren.

Med sådan konst hämmar konstnären sig själv, även om de som gör sådana verk är de som får mest uppskattning och prisas för sin genialitet. Den konstnär som har hittat syftet med konsten, som ser förbi vårt samhälle och våra värderingar, han som har hittat upplysningen, han står ensam och betraktas som en galning. Kandinskij pekar på kompositören Ludwig van Beethoven som ett exempel på "missförstått geni". Han är före sin tid, han ser bortom det samtida samhället och dess begränsade uppfattningar, men hans konst är äkta, därför lever den ännu 200 år senare.

All konst utan undantag är en produkt av sin tid, men det är konsten som väddar till den samtida publiken som snabbast går under. Konstnären måste därför lyssna till den längtan och de behov som finns inom honom. Då konsten utgår från detta, och återspeglar det på ett tillfredsställande sätt med färg och form, det är då som den blir vacker. Detta är den uppgift konstnären har fått. Den är tung och kräver hårt arbete och uppoffringar, men det är hans plikt och ansvar att upplysa sina medmänniskor. Konsten är inte en produkt, det är frågan om att öppna upp och förfina människans själ. En konstnär jobbar för detta syfte, inte för att framhäva sig själv och stryka sitt ego. Med färg och form, konstens unika vapen, bygger konstnären själsliga broar, en uppgift som bara konsten kan ha.

Konstnärens tre skyldigheter gentemot "icke-konstnärer" enligt Kandinskij är:

1. Han måste använda sig av den talang han fått.
2. Det han gör, känner och tänker skapar en atmosfär som kan vara ren eller "giftig" för hans medmänniskor.
3. Dessa gärningar och tankar är material för hans verk, som i sig själva har inflytande på den spirituella atmosfären.

Gullichsens svar på min fråga "vad anser du är konstens uppgift?" är att konstnärer i största allmänhet behöver ifrågasätta de normer och politiska system som råder i samhället, och han menar att det idag finns många saker att ifrågasätta, t.ex. företagsverksamhet som är destruktiv mot vår planet. Gullichsen påpekar att konst alltför ofta refererar till sig själv, till annan konst när den istället borde riktas utåt, mot människorna som sitter fast i världens mönster.

På det personliga planet anser Gullichsen att konstnären istället för att visa på hur läget är, det får man nog reda på i alla fall, skall vara en motrörelse och, som också Kandinskij påpekar, ett motgift till världens kaos, girighet och maktbegär. För att kunna fungera som denna balanserande faktor bör konstnären ta avstånd från allt detta världsliga kaos och betrakta världen från ett högre perspektiv, och pratar man om sådant kommer man snabbt in på ämnet andlighet, säger Gullichsen, "vem betraktar världen genom våra ögon?".

Liksom Kandinskij menar Gullichsen att konsten siktar på det högsta målet, och att konstnärens ansvar är att ge upplysning om detta mål. Konstnären bör frigöra sig från sitt ego och bli tom på idéer, åsikter

och koncept. Tom på allt vad heter uppfostran och utbildning kan han fungera som en kanal för den absoluta estetiken. Det är denna absoluta estetik som, genomsyrad av ovillkorlig kärlek, skall vara den balanserande faktorn, vaccinet, det som människan behöver. Varför skulle konstnärens mål inte vara det högsta tänkbara för en människas andliga utveckling?

Konstnären bör ej heller nöja sig med något annat än självförverkligande, menar Gullichsen. I och med sin unika position har konstnären tid att dyka ner i den andliga utvecklingen, det till och med förväntas av honom. Han har tid att fördjupa sig i processen eftersom han, i det ideala fallet, står utanför det världsliga ekorrhjulet att hinna med sin karriär eller till supermarketen, och kan därmed se på samhället ur ett djupare perspektiv. Men återigen, konstnären är inte fri från ansvar även om han står utanför ekorrhjulet, tvärtom.

Processen – hur framskred mitt arbete

Bakgrunden till mitt målande

Jag började måla år 2010 när jag gick i gymnasiet. Jag har alltid varit intresserad av att teckna, och har tecknat sedan jag lärde mig hålla i en penna. Tecknandet är för mig lika naturligt som att äta eller andas. När någon ser något kul på internet delar de det eller sparar det på sin dator; man tar ett foto av något speciellt tillfälle eller något man ser ute i naturen. När jag ser något kul eller tilltalande på nätet eller i livet tecknar jag det. Jag gör en figur av det, namnger honom och ger honom liv. Det är så jag bearbetar min omgivning och min livssituation.

Under mitt tredje år i gymnasiet snubblade jag över en konstnär, Alvar Gullichsens, hemsida. Denna hemsida besökte jag många gånger; och jag blev fascinerad av de färger han använt och hur färgerna bildade former och landskap. I målningarna fanns en känsla som jag inte kunde sätta fingret på, men som inspirerade mig till att själv börja måla. Jag hade en uppsättning akrylfärger ligandes och började måla, försökte att skapa samma känsla i mina egna verk. Därför blev mina målningar alltid till landskap, även om mina teckningar alltid föreställer människor och figurer: Att skapa den där känslan var mitt mål i flera år; och det lyckades aldrig, men det fick mig att hålla på med måleri. Under mitt andra år på bildkonstutbildningen bleknade vikten av att hitta denna känsla bort, antagligen för att jag i detta skede hade stabiliserat ett arbetssätt

och skapat en egen, någotsånär likadan känsla som jag trivdes med att måla.

I början av mitt tredje år på Novia gjorde jag en sex veckor lång praktik hos Alvar Gullichsen i hans ateljé i Helsingfors, vilket naturligtvis kändes väldigt stort för mig. Under praktiken fick jag allt mer förtroendefyllda uppgifter, och förtroendet för mig själv som konstnär växte mycket. Efter denna praktik gjorde jag en akrylmålning som heter "Skrothög". Gullichsen hade gett mig ett tips om att göra mina målningar mera grafiska, och det testade jag i och med "Skrothög". Målningen är en blandning av min gamla stil, mitt nya självförtroende och grafiska element. "Skrothög" är avstampet för mitt examensarbete om än ett år på förhand.

Efter "Skrothög" blev jag mer inspirerad att måla. De målningar jag gjorde våren 2014 var ganska små, alla omkring en A4:as storlek. Jag ritade ett motiv på kartongbiten eller pappret eller vad jag nu råkade ha, och fyllde sedan i de olika fälten med akrylfärg. Dessa var väldigt rogivande att måla eftersom jag visste var jag skulle placera färgen, men jag kunde experimentera med opacitet och jämnhet inom de olika färgfälten. Jag kommer antagligen i något skede att fortsätta med det här arbetssättet och utveckla det., även om jag lämnat det just nu.

Koncept och tankar kring konceptet

Den praktiska delen av mitt examensarbete utgår från ett för mig nytt arbetssätt. Eftersom jag valt att måla utan att planera och låta motiven växa fram efter hand, har jag inte på förhand bestämt hur det slutliga arbetet kommer att se ut. Jag har inte bestämt antalet målningar och inte heller valt färgscheman eller dylikt. Det jag på förhand visste var att det skulle bli någon form av landskap, eftersom jag uttrycker mig genom mina sinneslandskap.

När jag planerar motiv på förhand, vilket jag alltid gör då jag tecknar, är det oftast en känsla jag är ute efter. I mitt tecknande kan det handla om olika typer av personligheter som möts, och spänningar som uppstår, eller helt enkelt att utsätta någon av mina karaktärer för något och tänka mig in i hur den skulle reagera. När jag målar är det däremot samma känsla jag alltid varit ute efter. I mina på förhand planerade målningar har jag försökt tänka på hur jag kan få fram denna känsla. Samma känsla finns i mina oplanerade målningar, den verkar finnas i mitt undermedvetna.

I mina tidigare arbetssätt har jag alltid planerat motivet, åtminstone största delen av det. Till detta projekt har jag hittat ett nytt sätt att måla. Jag blev inspirerad av surrealismen och den så kallade automatiska surrealismen, som går ut på att man målar från det undermedvetna, gärna med hjälp av psykedeliska substanser. Det finns också en metod som går ut på att man låter kroppen måla medan man försöker att inte styra sina rörelser, och det är det jag utgått ifrån eftersom det här med medvetandepåverkande medel inte är något jag vill prova på.

Min teori var den att jag skulle göra en skiss, under skapandet av vilken jag inte skulle tänka efter vad som händer med penseln och färgerna. När sedan denna skiss kändes tillräcklig, eller det kändes som att jag fått utlopp för min kreativitet, skulle jag betrakta färgfläckarna och formerna och se vad som fanns där. Eftersom jag inte är anhängare av nonfigurativ konst, och jag alltid målat landskap och trivs med det, skulle jag sedan måla vidare på skissen så att det blev ett landskap. Detta är en plan som jag följt rätt långt. För varje tavla smalt skissdelen allt mer ihop med det andra skedet, vilket inte alls är en dålig sak. Jag försökte att ända till slutet planera så lite som möjligt, att improvisera en sak i taget med ett öga på helheten. Ju mera jag integrerade spontaniteten, desto mer njöt jag av mitt måleri. Jag hade stor frihet, och jag lyckades faktiskt skapa intressanta färger och former bara genom att låta kroppen arbeta.

Målningarna är mellan 80x94 och 90x120 cm stora, mycket större än jag är van med, och målade på duk. Duk är något jag tidigare haft lite svårt med, jag har ogillat dess textur och hur den ger efter och gungar då man arbetar på den, dessutom har den känts för dyrbar. Tidigare har jag målat på papper, kartong och pannå. Hösten 2014 gjorde jag en tio veckor lång praktik där jag, tillsammans med min handledare, målade på en duk med måtten 255x350 cm, från grundering till utställningsskick. Efter det kändes duk inte som något farligt eller obekant längre. Jag byggde också mina egna dukar, vilket jag inte gjort förut.

Att jag inte bestämt mig för antalet målningar var väldigt skönt. Pressen på måleriet var inte lika stort, vilket ledde till att jag kunde slappna av, vilket i sin tur ledde till bättre måleri. Hade jag bestämt mig för t.ex. tre tavlor och bara gjort tre dukar skulle jag antagligen fastnat på det att dessa tre måste lyckas, de måste bli bra, och när det händer blir måleriet krystat och stelt. Nu hade jag sju färdiga dukar till mitt förfogande, så jag hade en hel del andningsutrymme.

Eftersom jag är van vid akrylfärgen valde jag att använda mig av den. Det var inte så mycket ett medvetet val som en självklarhet, jag övervägde aldrig att använda mig av någon annan sorts färg. Torktiden passar mig, jag gillar mattheten och har vant mig vid dess opacitet. I och med det bekanta mediet kunde jag istället experimentera med underlag, storlek och arbetssätt. Jag kände att jag ville förnya sättet att gå till väga eftersom mitt nya ämne inte passade ihop med mitt gamla arbetssätt. Motivet har jag inte planerat över huvudtaget, utan det har fått växa fram ur mitt undermedvetna allt eftersom. I och med att jag vill göra konst som gläder folk utgår jag ifrån att jag själv ska tycka om det jag gör. Jag målar helt enkelt sådant som jag gillar att måla, använder färger som jag tycker om och skapar intressanta kontraster och motiv som tilltalar mig. Om jag njuter av mitt skapande kommer det att synas i det slutliga verket, tänkte jag.

Detta var svårare än jag hade trott. Jag har otaliga gånger behövt påminna mig själv om att det är jag som styr målningen. Om jag inte tycker om vissa detaljer behöver jag inte måla dit dem. Jag har försökt att hålla måleriet okomplicerat, att inte tänka efter för mycket, eftersom jag märkt att då jag tänker blir jag inkapabel att måla; jag försöker gå enligt logik istället för på känsla, vilket slutar med att jag inte tycker om min målning, och processen avstannar ohjälpligt. Ett

exempel på detta är min tavla "Stigen" som tog mer än två månader att måla. Jag bestämde mig tidigt hur jag ville att den skulle se ut, och när jag började målandet höll jag fast vid min vision. Till sist blev jag tvungen att ställa undan den, eftersom den inte alls blev som jag ville, och eftersom jag jobbat med den så länge, var jag inte inspirerad till att göra om allting.

När jag sedan började med nästa tavla sade jag till mig själv att jag skall måla med lättsamhet. Inte tänka efter för mycket, gå på känsla och måla det jag känner för. Den tavlan gjorde mig inte frustrerad en enda gång, allting fungerade och det tog mig bara tre veckor.

Det praktiska arbetet

Jag byggde egna dukar för första gången i mitt liv till det här projektet. Det var delvis inte alls så jobbigt som jag hade trott, och delvis var det precis så jobbigt som jag antog att det skulle bli. Jag började med att bygga tre dukar, en på 80x94cm och två med måtten 90x120cm. Jag fick hjälp av en medstudering med den första ramen och duken, sedan gjorde jag resten själv (i ett senare skede byggde jag fyra dukar till på 84x100cm). Det gick bra, och de fyra senare dukarna blev riktigt raka utan stödkors. De två största fick en stödrum, men träet i kilramarna var inte riktigt rakt, så de blev lite skeva.

Jag grunderade endast med gesso; två lager med utspädd gesso, och ett lager utspädd. Jag lät dukarna torka mellan lagren, och efter

Skrothög

Test 1

det sista lagret lät jag dem dra till nästa dag med tyngder i hörnen. Grunderingen var ett rogivande skede av arbetet, jag behövde inte tänka alls, men för varje penseldrag gesso jag strök ut på duken gick arbetet synbart framåt.

Medan jag väntade på dukarna testade jag min teori om den automatiska surrealismen på pannåer i olika storlekar, ungefär A5, A4 och A3. Mitt första steg var att, på alla tre pannåerna, kladda ut färg med pensel utan att tänka på vilka färger jag använde. I detta första test skissade jag med snabba, halvt okontrollerade rörelser, och det räckte ca 15 minuter sammanlagt. En av dessa testmålningar, A4:an, jag kallar den "Test 1" blev riktigt lyckad, de andra två blev aldrig klara. På "Test 1" målade jag över färgskissen med mera färg. På en av de andra pannåerna testade jag att måla över ointressanta detaljer med vit gesso. De vita fälten gjorde mig mera förvirrad än inspirerad. Slutsatsen blev att först måla en skiss med färg, och sedan gå på med mera färg enligt vad jag ser för motiv, istället för att skapa ett motiv genom att radera "onödiga" skissfält.

Efter att jag bestämt detta tejpade jag upp ett papper i stolec 80x100cm på en skiva för att prova att måla på stort underlag. Det kändes av någon anledning lättare än att skissa på de små pannåerna. Kanske för att jag fick använda hela kroppen och inte behövde begränsa mig till handledsrörelser, eller också för att jag hade plats att utveckla färglinjen under en längre sträcka innan jag var tvungen att stanna rörelsen.

När jag sedan började med min första examensmålning, "Rötter och Fästen", gick skisskedet väldigt snabbt och knykigt igen. Däremot bestämde jag inte genast efteråt hur hela bilden skulle se ut, utan

fokuserade på den mest självklara punkten först, och lät det sedan växa fram efter hand. I min arbetsdagbok har jag under denna tavlas framväxt upprepade gånger skrivit att jag måste låta måleriet gå dit det går, och inte tänka igenom det för mycket. Jag märkte att då jag försökte måla och planera samtidigt stannade måleriet snabbt av. I slutändan blev jag riktigt nöjd med denna målning, och jag färdigförklarade den väldigt plötsligt.

Då jag påbörjade min andra tavla, lite större än den första, tänkte jag att jag skulle göra på samma sätt. Målet var att bara tänka på hur det jag just i stunden målar ser ut just då det blir målat, och låta det som kändes roligt att måla komma. Denna tavla, som snabbt fick namnet "Stigen" blev av någon anledning orsak till frustration. I min arbetsdagbok skriver jag först att jag gillar färgerna i min nya målning, och någon vecka senare att jag bytt färg på vissa detaljer för att undvika att målningen ska ha karaktär av en korgdekoration. I samband med detta skriver jag också att tavlan har känts "hopplös". Två veckor senare ställer jag frustrerad undan tavlan utan att den är färdig.

Vad som hände är att jag istället för att bjuda in den nya målningen hela tiden jämförde med hur det kändes då jag målade den första. Eftersom "Stigen" kändes annorlunda, men inte bra, drabbades jag av någonslags panik och försökte förtvivlat få den att ha samma bildspråk som "Rötter och Fästen". Resultatet blev att måleriet blev stelt och jag planerade motivet alltför mycket, vilket småningom fick mig att bli alldeles less på "Stigen". Jag försökte skapa samma känsla, men i tron att jag inte "fick" använda mig av liknande element och måste använda nya färger och utesluta allt som kunde betraktas som kopiering, vilket ju är oerhört begränsande. När jag några veckor senare tittade på den tyckte jag inte den var motbjudande, den hade starka

Stigen

element, som färg, men jag kände att den saknade en viss charm och den kändes fortfarande stel.

Efter "Stigen" gjorde jag en målning som kändes väldigt lätt att måla. I min arbetsdagbok har jag återigen påmint mig själv om att det är jag som styr målningen, och att jag inte behöver måla sådant som jag inte tycker om att måla. Hela idén med mitt projekt var att måla det jag tycker om, för att andra ska kunna tycka om det. Jag har också skrivit att jag inte behöver uppfinna hjulet på nytt varje gång jag gör en målning. Detta kan också ha varit ett problem med "Stigen"; jag ville göra den som min första målning, men jag inbillade mig att jag inte fick använda element som liknade den, eftersom det skulle vara lathet. Sedan förstod jag att jag visst kan använda element som jag målat förut, det är ju från mig de kommer, och det betyder bara att det är min stil, inte att jag upprepar mig av för att min kreativitet skulle vara begränsad. Genom att upprepa mig själv kan jag vidareutveckla mitt måleri istället för att hålla tillbaka mig själv. Om jag alltid tvingar mig själv till att hitta nya färgkombinationer, rörelser och former skulle jag bara bli frustrerad och sluta med måleriet.

"Stigen" tog åtminstone två månader att måla, medan de jag målade efteråt endast tog ett par, tre veckor att göra. Arbetet blev härefter allt mer avslappnat, jag kunde njuta av mitt måleri utan att tänka att de måste bli på ett visst sätt. Kanske det då hade trängit in i mitt huvud att jag får måla vad jag vill. Jag får styra min tavla så som jag tycker den blir vackrast och känns roligast. Om inte jag gör det, vem kommer att måla det för mig? Och det var ju det som var min idé ända från början, då jag satt på posthusets trappa i Helsingfors.

Under arbetets gång har jag utforskat mitt sätt att måla. Det är intressant att istället för att följa ett planerat motiv bara se hur

penseln rör sig och vad som uppstår, vilket blir mest uppenbart i skisskedet. Jag har använt fler lager färg än jag brukar. I vanliga fall blir det ett eller två lager över hela duken, men på de här målningarna har jag skissat, målat över, målat över igen och skapat atmosfär i bilden med en variation av genomskinliga och ogenomskinliga lager färg samt en kombination av grafiska element och mjuka övergångar. Vissa element har hängt med ända från skisskedet, eftersom jag ansett att de ger något till min målning. Jag har också varit mer liberal i min färganvändning. Lila är t.ex. en färg jag sällan använder, och just lila blev en viktig del av en av mina målningar.

Alltid då jag målar lyssnar jag på musik. Det är väldigt varierande musik, från new age till progressiv rock till popmusik, men musiken finns alltid i bakgrunden. Jag tror inte att musiken påverkar det jag målar, och om den gör det så har jag inte märkt av några biverkningar. Det jag målat en dag då mina öron varit fyllda av Metallica kan jag fortsätta på en dag då jag lyssnar på Mike Oldfield. Musiken är ett sätt att sjunka in i processen, stänga ut det oväsentliga som händer omkring mig och bara fokusera på det som händer under min pensel.

Tecknandet är en viktig del av mitt måleri. Om jag känner att jag inte vill måla, eller om jag måste fundera på ett färgval eller någon detalj, sätter jag mig ner och tecknar. Tecknandet är långt från måleriet, jag tecknar alltid figurer som gör något, men medan jag tecknar kan jag tänka igenom måleriet och sedan närma mig det igen. Rent tekniskt är tecknandet en del av min examensarbetsprocess, även om teckningarna inte anknyter till ämnet eller arbetssättet.

Diskussion

Detta projekt har varit mycket lärorikt för mig. Jag har lärt mig att släppa tanken på att allt jag målar måste vara precis och "perfekt", och genom att jag gjort det har jag skapat måleri som känts äkta och riktigt, något som speglar det jag vill vara som konstnär. Jag har vågat experimentera med material och färger, vilket styrkt mitt självförtroende och gett mig en massa nya idéer. Jag har också, i och med att jag fört arbetsdagbok där jag då och då skrivit ner tankar som uppstår då jag arbetar fått en klarare bild av hur jag närmar mig en målning. Jag har även lärt mig en hel del praktiska saker, bland annat hur man spänner och grunderar sina egna dukar.

Att skriva om mitt arbete har varit befriande. Jag tror det är hälsosamt att bli tvungen att sätta ord på sin tankeprocess och vad det är som får en att göra det man gör. Jag har under många års tid gått omkring och tyckt att det finns alltför mycket konst som gör mig illa till mods, och då jag pratade med Gullichsen och läste artikeln om Kandinskij fick jag ett helt annat perspektiv på konsten och dess uppgift överhuvudtaget, och framför allt på det jag själv gör och tänker. Mitt eget skapande fick ett nytt djup, och det sporrade mig verkligen att fortsätta med vad jag gör, samtidigt som det drev mitt examensarbete framåt.

Min grundidé med detta arbete har inte ändrats sedan jag började, och det arbetssätt jag ville prova på har utvecklats på ett för mig bra sätt, men det har inte heller ändrats i grunden. Utveckling är ett bra nyckelord för vad jag känner om detta projekt. Jag har inte ändrats som konstnär, men jag har utvecklats och blivit starkare i mitt uttryck. Jag är mera övertygad om det jag gör och tar mitt eget

måleri på större allvar än någonsin förut. Jag har tidigare känt det som att jag, eftersom jag inte gör argsint eller samhällskritisk konst, inte kan betraktas som seriös konstnär. Nu förstår jag att mitt arbete är mycket viktigt, och att det finns flera konstnärer med samma syn på konsten som jag.

Det är naturligtvis inte så att jag kommer att begränsa mig till det arbetssätt jag nu har tagit fram, det är istället en grund för mig att bygga på.

Källförteckning

Kandinsky on the Spiritual Element in Art and the Three Responsibilities of Artists

<http://www.brainpickings.org/2014/06/02/kandinsky-concerning-the-spiritual-in-art/> (31.3.2015)

Tack till:

Albert Braun
Göran Torrkulla
Alvar Gullichsen
Mikael Paananen

Rebecca Ahlberg
Yrkeshögskolan Novia
2015